

920.

Na osnovu čl. 21 i 31 stav 1 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata (»Službeni list CG«, br. 51/08 i 34/11) Vlada Crne Gore, na sjednici od 25. jula 2013. godine, donijela je

ODLUKU O IZRADI PROSTORNOG PLANA POSEBNE NAMJENE NACIONALNOG PARKA "PROKLETIJE"

Član 1

Pristupa se izradi Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka "Prokletije" (u daljem tekstu: PPPN NP "Prokletije").

PPPN NP "Prokletije" predstavlja osnov za održivi razvoj, očuvanje, zaštitu, unapređivanje i korišćenje potencijala područja iz stava 1 ovog člana.

Član 2

Granice PPPN NP "Prokletije" u svemu odgovaraju granicama Nacionalnog parka Prokletije utvrđenim zakonom o Nacionalnim parkovima („Službeni list CG, broj 56/09) i zahvata površinu od 16.038 ha.

Nacionalni park "Prokletije" obuhvata djelove teritorije opštine Plav.

PPPN NP "Prokletije" će definisati zone koje će se planski obraditi na nivou detaljne razrade.

Orijentacioni obuhvat PPPN NP "Prokletije" je dat u grafičkom prilogu koji je sastavni dio ove odluke.

Član 3

Za PPPN NP "Prokletije" radiće se strateška procjena uticaja na životnu sredinu u svemu u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (»Službeni list RCG«, broj 80/05 i »Službeni list CG«, broj 59/11).

Strateška procjena uticaja na životnu sredinu se radi istovremeno sa izradom PPPN NP "Prokletije".

Član 4

Zabranjuje se građenje, osim rekonstrukcije, na prostoru za koji se izrađuje PPPN NP "Prokletije".

Zabrana gradnje primjenjuje se do donošenja planskog dokumenta iz stava 1 ovog člana, a najduže do jedne godine.

Član 5

Sredstva potrebna za izradu PPPN NP "Prokletije" obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore, sa pozicije Ministarstva održivog razvoja i turizma (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 6

Rok za izradu i donošenje PPPN NP "Prokletije" je 12 mjeseci, od dana zaključivanja ugovora sa obrađivačem plana.

Član 7

PPPN NP "Prokletije" se donosi za period do 2025. godine.

Član 8

Nosilac pripremnih poslova na izradi i donošenju PPPN NP "Prokletije" je Ministarstvo.

Član 9

Ministarstvo će po potrebi obavještavati Vladu Crne Gore o toku izrade plana.

Član 10

PPPN NP "Prokletije" izrađuje se na osnovu Programskog zadatka koji je sastavni dio ove odluke.

Član 11

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 08-1738/4

Podgorica, 25. jula 2013. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Milo Đukanović, s.r.

PROGRAMSKI ZADATAK ZA IZRADU PROSTORNOG PLANA POSEBNE NAMJENE NACIONALNOG PARKA "PROKLETIJE"

UVODNE NAPOMENE

Prostorni plan posebne namjene Nacionalnog parka "Prokletije" (u daljem tekstu PPPN NP "Prokletije") radi se u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 51/08 i 34/11).

Programski zadatak se radi sa ciljem da se odrede polazna opredjeljenja planskog dokumenta, zahtjevi i potrebe korisnika prostora, odnosno:

- utvrde osnovna pitanja koja će se razmatrati i rješavati planom,
- postavi okvirni sadržaj,
- definiše predmet, cilj, metod, organizacija i dinamika izrade plana.

Osnovni cilj izrade PPPN NP "Prokletije" je da se stvore formalne i planske pretpostavke za zaštitu, uređenje, osmišljen razvoj i organizaciju prostora Prokletija u skladu sa osnovnim razvojnim opredjeljenjima, na principima održivog razvoja. Plan treba da definiše odnosno potvrdi osnovni koncept namjene prostora i infrastrukturne opremljenosti koji će omogućiti zaštitu i valorizaciju prirodnih potencijala u funkciji održivog razvoja. U tom smislu poseban značaj ima plansko povezivanje predmetnog prostora sa centrima neposrednog okruženja.

Programski zadatak čini sastavni dio Odluke o izradi Prostornog plana posebne namjene Nacionalnog parka "Prokletije".

I VRSTA I VREMENSKI HORIZONT PROSTORNOG PLANA

Vrsta planskog dokumenta

Prostorni plan posebne namjene izrađuje se i donosi za teritoriju ili djelove teritorije jedne ili više lokalnih samouprava sa zajedničkim prirodnim, regionalnim ili drugim obilježjima koji su od posebnog značaja za Crnu Goru i koji zahtevaju poseban režim uređenja i korišćenja.

PPPN NP "Prokletije" stvaraju se pretpostavke za razvoj, racionalnu organizaciju prostora, zaštitu prirodnih dobara od izuzetnog nacionalnog značaja i zaštitu životne sredine. S tim u vezi, prostornim planom razrađuju se načela prostornog uređenja, utvrđuju ciljevi prostornog razvoja, organizacija, zaštita, korišćenje i namjena prostora, kao i drugi elementi značajni za područje Nacionalnog parka "Prokletije" i za prirodna i kulturna dobra od izuzetnog značaja koja se nalaze na ovom području.

Vremenski horizont Plana

Prostorni planovi se rade za period od najmanje 10 godina. Vremenski horizont PPPN NP "Prokletije" određen je za period do 2025. godine. Osnovne pretpostavke Plana prikazuju se u skladu sa potencijalima i ograničenjima, prioritetima i sredstvima, u vidu projekcija do 2020. godine, sa detaljnijom razradom i etapama implementacije prioritarnih planskih rješenja.

II PROSTORNI OBUHVAT PLANSKOG DOKUMENTA

Nacionalni park "Prokletije" obuhvata djelove teritorije opštine Plav.

Granice Prostornog plana posebne namjene NP „Prokletije“ u svemu odgovaraju granicama Nacionalnog parka Prokletije utvrđenim zakonom o Nacionalnim parkovima („Službeni list CG, br 56/09).

Nacionalni park „Prokletije“ zahvata površinu od **16.038 ha**.

Prostornim planom posebne namjene „Prokletije“ treba odrediti zone zaštite u Nacionalnom parku.

- **Zona prvog stepena zaštite - Rezervati (STROGA ZAŠTITA)**
- **Zona drugog stepena zaštite (POSEBNA ZAŠTITA)**
- **Zona trećeg stepena zaštite (LIBERALNA ZAŠTITA)**
- **Zaštitna zona Nacionalnog parka (KONTAKTNA ZONA)**

Polazni osnov za zoniranje može da bude „Studija izvodljivosti za ustanovljavanje zaštićenog područja prirode na području plavskog dijela Prokletija“.

U okviru granica Nacionalnog parka se nalaze 2 rezervata prirode i to:

Hridsko jezero sa površinom od 347 ha. Hridsko jezero je u svom donjem dijelu okruženo gustom i starom crnogoričnom šumom. Gomju šumsku granicu čini smrča i jela pomiješana sa molikom koja je dominantna na ovom prostoru.

Volušnica sa površinom od 705 ha. Ovaj rezervat proteže se od obronaka Vezirove brade, preko vrhova Maja Potkajs (2071), cirkova Donje i Gornje Krošnje, Ljubokuča, Očnjaka, Oble Glave pa do najvećih vrhova Karanfila. Ovaj lanac razdvaja veličanstvene doline Grbaju i Ropojanu.

III RAZLOZI ZA IZRADU I DONOŠENJE PLANA

Osnovni razlog za izradu i donošenje PPPN NP "Prokletije" je to što je jedinstveni prostor Prokletija zakonom proglašen za Nacionalni park 2009. godine te se za ovaj prostor po prvi put radi prostorni plan što je zakonska obaveza.

Plan će obezbijediti stvaranje uslova za razvoj, zaštitu, uređenje i korišćenje područja Prokletija na principima održivog razvoja, a naročito za zaštitu i očuvanje prirodnih dobara od izuzetnog nacionalnog značaja, kao i drugih značajnih prirodnih resursa i posebno vrijednih kulturno-istorijskih dobara.

Sam status prostora Nacionalnog parka asocira na područje od posebnog značaja i potencijalno područje naglašenog interesovanja. Međutim, područje Nacionalnog parka Prokletije trenutno nije uključeno u ekonomski život okruženja tj. ovaj prostor je ostao po strani, iako svojom ponudom može da bude vrlo značajan. U tom smislu očekuje se njegovo veće animiranje kroz realizaciju planskih rješenja tj. planiranje adekvatnih sadržaja i infrastrukture.

Referentni osnov za definisanje polaznih opredeljenja za izradu PPPN NP "Prokletije" čine, prije svega, "Prostorni plan Crne Gore" (u daljem tekstu: PPCG), Strategija razvoja turizma u crnoj Gori do 2020. godine", kao i deklarirana politika razvoja na državnom nivou, koje čine osnov sa kojim treba da bude usklađen predmetni Plan.

IV PRAVNI I PLANSKI OSNOV ZA IZRADU PLANA

Pravni osnov za izradu PPPN NP "Prokletije" sadržan je u odredbama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata čijim je članom 21. propisano da se Prostorni plan posebne namjene izrađuje i donosi za područje nacionalnog parka, odnosno teritoriju koja je od posebnog značaja za Crnu Goru i koji zahtijevaju poseban režim uređenja i korišćenja.

Pored osnovnog, sistemskog, Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, pravni osnov za izradu PPPN NP "Prokletije" predstavljaju i odredbe koje su sadržane u drugim zakonima i podsistemskim aktima, i to:

a. Međunarodni sporazumi i konvencije

- Konvencija UN (Rio) o biološkom diverzitetu,
- Konvencija o vrstama koje migriraju,
- Pariska konvencija o zaštiti svjetske kulture i prirodne baštine,
- Evropska konvencija o zaštiti arheološkog naslijeđa,
- Konvencija za zaštitu arhitektonskog naslijeđa Evrope,
- Konvencija Savjeta Evrope o vrijednosti kulturnog naslijeđa za društvo,
- Aarhus konvencija o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pristup pravosuđu u oblasti životne sredine,
- Okvirna konvencija UN o klimatskim promjenama,
- Espoo konvencija o prekograničnom uticaju,
- Sporazum o formiranju energetske zajednice,
- Direktiva o staništima, 1992 (Direktiva Savjeta 92/43/EEC),
- Relevantna regulativa EU.

b. Propisi

Zaštita prirode

- Zakon o životnoj sredini ("Službeni list CG", broj 48/08),
- Zakon o zaštiti prirode ("Službeni list CG", broj 51/08),
- Zakon o nacionalnim parkovima ("Službeni list CG", broj 56/09),
- Zakon o šumama ("Službeni list CG", broj 74/10),
- Zakon o divljači i lovstvu ("Službeni list CG", broj 52/08),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu ("Službeni list CG", broj 11/07),
- Uredba o visini naknada, načina obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine ("Službeni list RCG", broj 26/97, 9/00, 52/00, "Službeni list CG", broj 33/08, 5/09, 64/09, 40/11 i 49/11).
- Rešenje o stavljanju pod zaštitu pojedinih biljnih i životinjskih vrsta ("Službeni list RCG", broj 76/06),

Zaštita kulturne baštine

- Zakon o zaštiti kulturnih dobara ("Službeni list CG", broj 49/10).

Procjena uticaja na životnu sredinu

- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list RCG“, broj 80/05),
- Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list CG" broj 59/11).

Zagađenje vazduha

- Zakon o zaštiti vazduha („Službeni list CG“, broj 25/10).

Buka

- Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini („Službeni list CG“, broj 28/11).

Vode

- Zakon o vodama („Službeni list RCG“, broj 27/07 i „Službeni list CG“, broj 32/11),
- Uredba o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda („Službeni list CG“, broj 2/07).

Otpad

- Zakon o upravljanju otpadom („Službeni list CG", broj 64/11).
- Pravilnik o bližim karakteristikama lokacije, uslovima izgradnje, sanitarno-tehničkim uslovima, načinu rada i zatvaranja deponija za otpad, stručnoj spremi, kvalifikacijama rukovodioca deponije i vrstama otpada i uslovima za prihvatanje otpada na deponiji („Službeni list CG", br. 84/09 i 46/11).

Zemljište

- Zakon o geološkim istraživanjima („Službeni list RCG“, br. 28/93, 42/94 i 26/07 i „Službeni list CG“, broj 28/11),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Službeni list RCG“, br. 15/92 i 59/92 i „Službeni list CG“, broj 32/11),
- Zakon o rudarstvu ("Službeni list CG", broj 65/08).

Putna infrastruktura

- Zakon o putevima ("Službeni list RCG", broj 42/04 i „Službeni list CG“, broj 54/09 i 36/11).

Turizam

- Zakon o turizmu („Službeni list CG“, broj 61/10)

Energetika

- Zakon o energetici ("Službeni list CG", br. 28/10 i 6/13),
- Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2025. godine (2007. godina),
- Akcioni plan 2008-2012 god. (2008. godina).

Planski osnov za izradu PPPN NP "Prokletije" sadržan je u Prostomom planu Crne Gore do 2020. godine kojim se utvrđuju osnove dugoročne organizacije i uređenja prostora.

Planom su određeni državni ciljevi kao i mjere prostornog razvoja u skladu sa ukupnim ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno-istorijskim razvojem. PPCG čini planski dokument višeg reda sa kojim PPPN NP "Prokletije" treba biti usklađen. Ovo obavezuje na poštovanje osnovnih opredjeljenja i utvrđenih politika u PPCG uz mogućnost njihove dalje razrade kroz planove nižeg reda.

V OSNOVNI PRINCIPI PLANIRANJA PROSTORA

PPPN NP "Prokletije", u skladu sa važećim zakonima, utvrđuju se zajednički interesi, ciljevi i zadaci razvoja i zaštite prostora i prirodnih vrijednosti, politike prostornog razvoja, kao i kriterijumi i koncepcija organizacije, uređenja i korišćenja prostora.

U osnovne principe razvoja i zaštite prostora spadaju:

1. Izrada, donošenje i implementacija Prostornog plana kao integralnog planskog instrumenta za kontinualno upravljanje dugoročnim razvojem, zaštitom i uređenjem područja Nacionalnog parka Prokletije;
2. Namjensko korišćenje i racionalno upravljanje prostorom u skladu sa ekološkim potencijalom i kroz primjenu prostorno-planskih mjera;
3. Stvaranje prostornih uslova za uređenje i korišćenje planskog područja – zoning u funkciji zaštite i razvoja, a posebno stvaranje uslova za izgradnju objekata u funkciji posebne namjene prostora. Ovo podrazumijeva da budu u funkciji razvoja i poboljšanja demografske slike ali striktno poštujući nosive kapacitete predmetnog prostora kao i njegove ambijentalne osobenosti;
4. Zaštita prirodnih dobara i kulturno istorijske baštine – stvaranje uslova da se normativna zaštita planski sprovodi, što podrazumijeva da mjere zaštite imaju ekonomsku opravdanost i socijalnu prihvatljivost;

5. Očuvanje, unaprjeđenje i zaštita posebnih prirodnih vrijednosti NP Prokletije (zemljište, voda, vazduh, šume, flora i fauna i dr) i obezbjeđenje stabilnosti ekosistema poboljšanjem njihovog sastava, strukture i kvaliteta;
6. Uspostavljanje sistema efikasnog monitoringa stanja u prostoru kako bi se pratile sve aktivnosti koje bi mogle da ugroze zaštićena prirodna i kulturno-istorijska dobra na području Plana. Praćenje uključuje i poštovanje režima korišćenja zemljišta i izgradnje, blagovremeno preduzimanje svih mjera u cilju prevencije aktivnosti koje bi mogle da ugroze osnovni potencijal ovog područja.

Prilikom definisanja ciljeva razvoja, uređenja i zaštite prostora potrebno je voditi računa o uslovima i režimima korišćenja ovog područja.

U nacionalnim parkovima prioritet je:

- očuvanje prirode, razvijanje naučno-edukativnog i izletničkog turizma koji mora biti kontrolisan i organizovan;
- oplemenjivanje i uređivanje postojećih stacionarnih, servisnih, uslužnih i drugih kapaciteta prvenstveno u granicama postojeće zauzetosti prostora, usklađeno sa interesima zaštite prirode i kulturnih dobara;
- uklanjanje ili promjena sadržaja koji su u konfliktu sa zaštitom prirode i okolinom.

Potrebno je utvrditi granični kapacitet prostora Nacionalnog parka za razvoj komplementarnih djelatnosti, zavisno od zahtjeva ekonomije i mogućih antropogenih uticaja na prirodu.

VI OSNOVNI I POSEBNI CILJEVI

Polazna osnova izrade Plana je definisanje opštih i posebnih ciljeva. Ciljevi su definisani na osnovu analize stanja, odnosno potencijala i ograničenja koja je neophodno prevazići, odnosno relativizirati.

Osnovni ciljevi se mogu definisati kao:

- Dalji razvoj područja prije svega djelatnosti koje su u skladu sa održivim korišćenjem prirodnih resursa.
- Formiranje adekvatne infrastrukturne mreže u cilju povezivanja sa okruženjem.
- Unaprjeđenje integralnog razvoja turizma.
- Definisanje politike usporavanja demografskog odliva i gašenja privredne matrice ruralnog područja.

Pored osnovnih ciljeva u Prostornom planu se definišu i posebni ciljevi razvoja. Sagledavajući postojeće stanje kao posebni ciljevi se mogu izdvojiti:

- Aktiviranje Nacionalnog parka na fomiranoj osnovi. To je prije svega prirodna osnova Parka i kulturno-istorijsko nasljeđe.
- Usmjeravanje turističke ponude u okviru Nacionalnog parka, razvojem pažljivo odabranih i smišljenih sadržaja turističko - ugostiteljske djelatnosti.
- Poboljšanje ponude na bazi zanatstva sa prepoznatljivim elementima ovog područja uz forsiranje integralne ponude okruženja.
- Liberalniji režim prema stočarstvu, kada je riječ o stanovništvu koje koristi ove prostore.
- Poboljšanje infrastrukturnih sistema u okviru Nacionalnog parka i u kontaktu sa neposrednim okruženjem.
- Set strateških aktivnosti koje će biti osnova za budući plan upravljanja parkom: očuvanje postojećeg nivoa biodiverziteta, zaštita kulturnih vrijednosti, unaprjeđenje informativno-prezentaciono-edukativnih saržaja parka, unaprjeđenje saradnje sa korisnicima parka, unaprjeđenje saradnje sa inostranim i domaćim organizacijama i donatorima, unaprjeđenje prekogranične saradnje, unaprjeđenje institucionalnih kapaciteta.

VII PRISTUP I METODOLOGIJA IZRADE PROSTORNOG PLANA

U toku izrade Plana, neophodno je istražiti, analizirati i ocijeniti ukupno stanje i potencijale prirodnih, socio-ekonomskih i infrastrukturnih faktora, kao i utvrditi moguća ograničenja koja proizilaze iz potrebe preduzimanja različitih mjera zaštite prirodnih i nepokretnih kulturnih dobara, kao i načine njihovog prevazilaženja.

Metodološki pristup izrade Prostornog plana zasniva se na sljedećim principima:

- kombinaciji ciljeva, opredjeljenja i prioriteta i instrumenata realizacije;
- transparentnosti procesa planiranja u svim fazama izrade, donošenja i implementacije.

Potrebno je pomenuti da je područje Nacionalnog parka, kao prostora djelina sa posebnim prirodnim karakteristikama i rijetkostima, kao i kulturnim vrijednostima, stavljeno pod zaštitu, čime je ustanovljena i posebna obaveza države da se stara o njegovoj zaštiti i razvoju. Tome moraju biti prilagođeni i podređeni svi interesi državnog, regionalnog i lokalnog nivoa.

Osnovne smjernice za izbor prioriteta i prioritetnih aktivnosti treba da proisteknu iz usaglašavanja želja, potreba i mogućnosti. Prilikom izbora prioriteta potrebno je imati u vidu potrebe da se:

- sagledava razvoj i zaštita na dugi rok u opštem interesu, a ne samo kratkoročno sa pojedinačnih stanovišta i interesa;

- ostvari demografsko i ekonomsko oživljavanje ovog područja, a ne da se nastavi proces depopulacije i ekonomske stagnacije;
- obezbijedi participacija lokalnog stanovništva u razvoju, korišćenju i upravljanju resursima;
- ostvari umrežavanje ovog područja sa svim svojim vrijednostima sa okruženjem.

Imajući prethodno u vidu, prioritarna aktivnost se odnosi na infrastrukturu opremanje ovog područja.

Strategija razvoja se pored zaštite prirodnih vrijednosti i kulturnog nasleđa zasniva i na potrebi ubrzanog socio-ekonomskog i demografskog razvoja ovog područja uz stvaranje uslova poboljšane dostupnosti infrastrukturnim sistemima i javnim službama, uz racionalno upravljanje prirodnim i stvorenim resursima. Strategija razvoja planskog područja treba da obezbijedi elemente na osnovu kojih će se izvršiti procjena ekonomske opravdanosti i socijalne prihvatljivosti planiranih aktivnosti, objekata i funkcija posebne namjene.

Iz prethodnog proizilazi da PPPN NP "Prokletije" treba da bude urađen na **osnovama integralnog planiranja i principa održivog razvoja, integrisanog društveno-ekonomskog razvoja i zaštite životne sredine sa primarnim zadatkom postizanja optimalnog uređenja, korišćenja i zaštite.**

Metodološki osnov za izradu planskog dokumenta, u užem smislu, predstavljaju metode naučnog istraživanja (analiza i sinteza, komparativni metod, indukcija i dedukcija, statistički metod, kartografski metod i dr.), odnosno primijenjene metode praćenja stanja, odnosno pojava i procesa u prostoru.

Izrada Prostornog plana se zasniva na sljedećim strateškim i metodološkim postavkama: princip integralnog pristupa prostoru (ekonomska, socijalna, ekološka), odnosno na principima održivog razvoja. PPPN NP "Prokletije" obuhvata sve aspekte procesa planiranja: prikupljanje i obradu podataka; priređivanje odgovarajućih analiza; izrada varijantnih rešenja plana; vrednovanje; implementacija i monitoring.

Obrađivač radi kritičkog sagledavanja uticaja na prostor može da primijeni SWOT analizu, kako bi kroz unaprijed definisana pitanja dobio neophodne informacije za upravljanje razvojem, zaštitom, uređenjem i organizacijom prostora obuhvaćenog Planom. SWOT analiza predstavlja važan metod za identifikaciju komparativnih prednosti ovog područja, preko koje se dobijaju i inputi za razvoj.

PPPN NP "Prokletije" ima dva nivoa razrade. Prvi nivo obrade je **osnovni planski dokument** kojim će se izvršiti planska razrada ukupnog prostora nacionalnog parka.

Prostorni plan treba da sadrži i **detaljne razrade za pojedine zone i lokalitete**, čime se obezbeđuju preduslovi za realizaciju investicionih projekata i uređenje prostora na lokacijama koje zahtijevaju trajne promjene u prostoru. U tom smislu treba razraditi naročito:

1. Ulazne punktove u nacionalni park sa pratećim sadržajima i infrastrukturom;
2. Lokacije centara za posjetioce, informativnih centara i sl.
3. Lokacije planinarskih domova, vidikovaca...i sl.
4. Lokacije katunskih naselja, kampova u prirodi i sl.
5. Projekti turističkog karaktera sa naglašenom razvojnom funkcijom.

Nakon analize postojećeg stanja sagledaće se mogućnost da se detaljno razrade još neki lokaliteti za koje se utvrdi da posjeduju odgovarajuće potencijale sa naglašenom razvojnom perspektivom.

OSNOVNI PLANSKI DOKUMENT ZA PPPN NP "PROKLETIJE"

Način izrade

U odnosu na predmetni Plan, PPCG čini planski dokument višeg reda i sa istim ovaj Plan mora biti usklađen. Ovo obavezuje na poštovanje osnovnih opredjeljenja PPCG-a uz mogućnost njihove dalje razrade kroz analitičke i sintezne faze izrade Plana.

Za definisanje planskih opredjeljenja potrebno je, na adekvatnom nivou, izvršiti analizu i ocjenu postojećeg stanja i iz nje opredijeliti potencijale, ograničenja, postojeće i moguće konflikte u prostoru, kao i pravce i prioritete razvoja.

Analiza postojeće dokumentacije (Prostorni plan opštine čije djelove obuhvata Plan, PPO ili PUP) i do sada rađenih planova i projekata treba da doprinese pouzdanijem sagledavanju karakteristika i razvojnih mogućnosti ovog područja.

U analitičkoj fazi izrade Plana potrebno je provjeriti i ocijeniti zahtjeve korisnika prostora, potencijalnih investitora i stanovništva na području Plana. U ovoj fazi plana potrebno je pribaviti smjernice od Ministarstava nadležnih za poslove zaštite životne sredine, turizma, energetike, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, saobraćaja, kulture, odbrane.

Planska rješenja treba da budu vođena jasnom vizijom budućeg stanja u prostoru koje će uvažavati principe održivog razvoja i obezbijediti racionalnu organizaciju i uređenje prostora.

Planom treba obezbijediti funkcionalno objedinjavanje predmetnog prostora sa širim prostorom, i naročito neposrednim okruženjem, poštujući komplementarni razvoj. Ovo podrazumijeva da se pouzdano sagledaju sadržaji kontaktnih zona (postojeći i planirani) i opredijeli najefikasniji način funkcionalne integracije prostora.

U tom smislu naročito treba obratiti pažnju na PPCG preporučenim oblicima prekogranične saradnje sa Albanijom budući da je taj prostor takođe stavljen pod zaštitu. Preporučiti eventualne projekte prekogranične saradnje, te sadržaje koji mogu biti na obostranu korist.

Sadržaj

Sadržaj Plana je definisan Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 51/08 i 34/11) i Pravilnikom o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Službeni list CG", broj 24/10).

Osnovni dokument se radi u grafičkoj (R=1: 25 000) i tekstualnoj formi u fazama Nacrta i Predloga.

Tekstualni dio sadrži:

A) Analiza i ocjena postojeće dokumentacije i postojećeg stanja

- Opis zahvata i položaj;
- Smjernice iz planova višeg reda (PPCG);
- Analiza planske dokumentacije relevantne za prostor zahvata (Prostorni plan opštine, Generalni urbanistički plan, PUP);
- Dosadašnje koncepcije (planovi i projekti) i stepen realizacije;
- Ocjena postojećeg stanja prostornog uređenja;
- Odnos prema okruženju;
- Prirodne karakteristike (reljef - morfologija, ekspozicije i nagibi; hidrografija; pedologija, mineralne sirovine; vegetacija – šume; klimatske karakteristike...);
- Izdvajanje predionih cjelina ili jedinica (karakter predjela po tipovima);
- Procjena strukture predjela (analiza pogodnosti);
- Stvoreni uslovi (stanovištvo i naselja; raspored privrednih i društvenih djelatnosti; infrastrukturna opremljenost – saobraćajna, hidrotehnička i energetska infrastruktura; komunalni servisi...);
- Ekonomsko - demografska analiza;
- Potencijali, ograničenja i konflikti u prostoru.

B) Planski dio (koncepti)

- Koncept organizacije, uređenja, izgradnje i korišćenja prostora;
- Koncepcija infrastrukturnih sistema i način njihovog povezivanja sa infrastrukturnim sistemima u okruženju;
- Uslovi, faze i dinamika realizacije infrastrukturnih mreža i objekata;
- Zaštitne zone;
- Režim zaštite kulturne i prirodne baštine;
- Mjere za zaštitu pejzažnih vrijednosti;
- Plan predjela;
- Mjere za zaštitu životne sredine;
- Mjere za zaštitu spomenika kulture;
- Koncept korišćenja obnovljivih izvora energije i primjena mjera energetske efikasnosti;
- Smjernice za razvoj seoskih naselja i katuna;
- Smjernice za izgradnju objekata, uređivanje, korišćenje i zaštitu za prostor za koji se ne predviđa detaljna razrada;
- Smjernice i mjere za realizaciju plana;
- Područja, zone, lokacije i objekti od opšteg interesa;
- Koncesiona područja;
- Ekonomsko-tržišna projekcija;
- Način, faze i dinamika realizacije plana;
- Bilansi površina.

Grafički dio sadrži:

A) Analiza i ocjena postojeće dokumentacije i postojećeg stanja

- Granice područja za koje se radi Plan;
- Izvod iz PPCG;

- Prikaz prostornog plana opštine čiji se dijelovi nalaze u zahvatu Plana;
- Položaj i pravci razvoja u odnosu na okruženje (rang i sadržaji okolnih centara i veze na infrastrukturu mrežu šireg područja);
- Karta podjele područja na predione cjeline;
- Stvoreni uslovi (namjena površina, infrastrukturna opremljenost – saobraćajna, hidrotehnička i energetska infrastruktura; komunalni servisi...);
- Sintezni prikaz postojećeg stanja sa potencijalima, ograničenjima i konfliktima u prostoru.

B) Planski dio (koncepti)

- Generalna namjena prostora;
- Prostorni koncept djelatnosti i veza sa okruženjem;
- Zone od posebnog značaja za razvoj (za detaljnu razradu);
- Infrastrukturni sistemi (saobraćaj, hidrotehnika, energetika, komunalni servisi) i njihova povezanost sa infrastrukturnim sistemima u okruženju;
- Područja, zone, lokacije i objekti od opšteg interesa i koncesiona područja;
- Zaštita životne sredine i uređenje predjela;
- Režim zaštite kulturne i prirodne baštine;
- Način, faze i dinamika realizacije plana.

Bliži sadržaj i formu planskog dokumenta, kriterijume namjene površina, elemente urbanističke regulacije, jedinstvene grafičke simbole i ostali potrebni sadržaj propisuje resomo Ministarstvo kroz Pravilnik.

DETALJNA RAZRADA ZONA – LOKALITETA U ZAHVATU PLANA

Plan treba da sadrži i **detaljne razrade za pojedine zone i lokalitete** koje će omogućiti brzu primjenu plana i realizaciju postavljenih ciljeva, čime će se obezbijediti preduslovi za realizaciju razvojnih projekata i uređenje prostora na lokacijama koje zahtijevaju trajne promjene u prostoru (lokaliteti za razvoj turizma, infrastrukture, katunska naselja, ulazni punktovi, centri za posjetioce i sl.).

U određivanju lokaliteta za detaljne razrade Obradivač će saradivati i prihvatiti preporuke Naručioca i upravljača zaštićenim prirodnim dobro tj. Javnog preduzeća za NPCG.

Detaljne razrade imaju nivo razrade koji odgovara državnoj studiji lokacije.

Razrade iskazati u tekstualnom dijelu i na grafičkim priložima (R= 1:2500 i 1:1000) za faze Nacrta i Predloga.

Detaljne razrade će sadržati:

Tekstualni dio

A) Analiza i ocjena postojećeg stanja

- Prikaz granica i opis zahvata;
- Odnos prema okruženju;
- Prirodne karakteristike;
- Stvoreni uslovi;
- Ekonomsko - demografska analiza;
- Ocjena stanja životne sredine;
- Potencijali, ograničenja i konflikti.

B) Planski dio (koncepti)

- Koncept uređenja prostora;
- Namjene površina i objekata sa prikazom kapaciteta;
- Urbanističko - tehnički uslovi za izgradnju objekata;
- Trase infrastrukturnih mreža i saobraćajnica i smjemice za izgradnju infrastrukturnih i komunalnih objekata;
- Smjemice urbanističkog i arhitektonskog oblikovanja prostora sa smjericama za primjenu energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije;
- Režim zaštite kulturne i prirodne baštine;
- Mjere za zaštitu životne sredine;
- Mjere za zaštitu spomenika kulture;
- Mjere za zaštitu pejzažnih vrijednosti i smjemice za realizaciju projekata pejzažne arhitekture, odnosno uređenja terena;
- Ekonomsko-tržišna projekcija;
- Način, faze i dinamika realizacije plana;
- Bilansi površina.

Grafički dio (u R=1:2500 i 1:1000)

A) Analiza i ocjena postojećeg stanja

- Geodetska podloga sa granicom zahvata;
- Stvoreni uslovi - izgrađenost i opremljenost prostora.

B) Planski dio (koncepti)

- Namjena površina i objekata;
- Plan parcelacije;
- Građevinske i regulacione linije;
- Nivelaciona i regulaciona rješenja;
- Spratnost i karakteristike objekata;
- Tačke i uslovi priključenja na saobraćajnice, infrastrukturne mreže i komunalne objekte;
- Plan pejzažne arhitekture;
- Način, faze i dinamika realizacije.

URBANISTIČKO – TEHNIČKI USLOVI

Urbanističko – tehničke uslove treba posebno obraditi za svaku urbanističku parcelu i objekat u zoni detaljne razrade i iskazati u posebnom prilogu (separatu) koji će sadržati sve neophodne tekstualne, numeričke i grafičke podatke u skladu sa članom 62. Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata.

Plan, po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu. Digitalni oblik – za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS formatu.

Plan će biti predstavljen na crnogorskom i engleskom jeziku.

VIII POSTOJEĆA DOKUMENTACIJA I PODLOGE ZA IZRADU PLANA

U toku izrade Programskog zadatka, na osnovu preliminarne procjene raspoloživih podataka o postojećoj dokumentaciji i podlogama, izvršena je klasifikacija relevantne dokumentacije koja se može koristiti za izradu Plana.

Planski dokumenti

- Prostorni plan Crne Gore do 2020. godine;
- Prostorni plan opštine Plav (Prostorno urbanistički plan)

Plansko-razvojni dokumenti

- Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore;
- Strategija regionalnog razvoja;
- Strategija razvoja turizma Crne Gore do 2020. godine;
- Program razvoja planinskog turizma u Crnoj Gori;
- Vodoprivredna osnova Crne Gore;
- Projekat "Pravci razvoja ekološke države Crne Gore";
- Nacionalna strategija biodiverziteta 2010-2015
- Strateški master plan za otpadne vode za centralni i sjeverni dio Crne Gore;
- Strateški master plan za upravljanje čvrstim otpadom;
- Strategija razvoja saobraćaja Crne Gore;
- Strategija razvoja i redukcija siromaštva Crne Gore;
- Crnogorska poljoprivreda i Evropska Unija (Strategija razvoja proizvodnje hrane i ruralnih područja);
- Strategija razvoja energetike Republike Crne Gore do 2025. godine (Realizovani energetske bilansi, knjiga A);
- Zdravstvene politike u Republici Crnoj Gori do 2020. godine;
- Agenda ekonomskih reformi
- Akcioni plan za pripremu turističkih sezona – Agenda reformi u oblasti turizma;

Studije i projekti

- Studija izvodljivosti za ustanovljavanje zaštićenog područja prirode na području plavskog dijela Prokletija";
- Nacionalni park Prokletije- Studija razvoja turizma (maj 2010).

Podaci o stanovništvu, aktivnostima i prostoru

Podaci o stanovništvu su dostupni iz Popisa stanovništva 2011. godine. MONSTAT raspolaze i drugim statističkim podacima koji mogu biti od koristi prilikom izrade Plana. Dodatni i nedostajući podaci će se obezbijediti anketiranjem i istraživanjem planskog područja.

Podaci o prostoru i aktivnostima se mogu preuzeti iz dokumentacije raznih planova, studija, istraživačkih institucija, stručnih i naučnih radova i dr. Dostupne su sektorske i podsektorske studije (analize i ekspertize) za potrebe izrade Prostornog plana Crne Gore. Podaci o stvorenim uslovima će se obezbijediti terenskim istraživanjima uz korišćenje dokumentacije.

Pored ekspertiza u užem smislu, za potrebe izrade ovog Plana mogu se koristiti i ekspertiska mišljenja stručnjaka, lokalnih poznavaca stanja i problema na terenu.

Podloge

Za potrebe izrade Plana koristiće se topografske karte u razmeri 1:25.000 (TK 25). Potrebno je koristiti karte u digitalnom obliku, kao i ortofoto snimke.

Za potrebe izrade detaljnih razrada potrebno je obezbijediti ažurne geodetske podloge u razmjeri 1:2500 i 1:1000.

Odredbama člana 38. Zakona, organi, privredna društva, ustanove i druga pravna lica nadležna za određene poslove (projekcije razvoja; vodoprivrede; elektroprivrede; saobraćaja; telekomunikacija; radio difuzije; zdravstva; odbrane zemlje; kulture; stambeno-komunalne djelatnosti; geodetske, geološke, geofizičke, seizmičke i hidro-meteorološke poslove; poslove statistike; poljoprivrede, šumarstva, turizma, zaštite prirode, zaštite kulture i prirodne baštine; zaštite životne sredine i dr.) dužna su da, na zahtev Nosioca pripremnih poslova, u roku od 15 dana, dostave raspoložive podatke, u analognoj i digitalnoj formi, kao i svoje predloge i mišljenja koja su neophodna za izradu planskog dokumenta.

IX EKONOMSKO - DEMOGRAFSKA ANALIZA I EKONOMSKO - TRŽIŠNA PROJEKCIJA

- Analizirati kretanje stanovništva i demografskih struktura u Opštini i u zahvatu Nacionalnog parka; Uraditi analizu radne snage i njene strukture; Analizu uraditi uzimajući u obzir regionalni i lokalni kontekst;
- Uraditi analizu i ocjenu opšteg razvoja Opštine, privrednih djelatnosti i privrednih kapaciteta; Takođe, utvrditi potencijalna ograničenja za realizaciju planskih rješenja, potencijalna osjetljiva socio-ekonomska pitanja;
- Uraditi analizu i ocjenu tržišnih trendova, sa naročitim osvrtom na ekonomsku valorizaciju zaštićenih područja. Takođe, dati rezime ključnih socijalnih i ekonomskih pitanja;
- Navesti ciljeve razvoja u svim relevantnim demografskim, ekonomskim i socijalnim aspektima značajnim za razvoj Plava; Potrebno je postići optimalno, osmišljeno plansko rješenje uklopljeno u koncept razvoja šireg regionalnog i državnog područja;
- Dati projekciju budućeg kretanja stanovništva, broj stanovnika i zaposlenih – nova radna mjesta; Potrebno je dati projekciju broja stanovnika i njegovu strukturu u kontaktnim i gravitirajućim područjima, naročito sa aspekta ekonomskih aktivnosti generisanih funkcionisanjem nacionalnog parka;
- Procijeniti vrijednost investicija u realizaciji novoplaniranih sadržaja i pripadajuće infrastrukture; Takođe, koristeći standardne ekonomske tehnike, utvrditi ekonomsku isplativost planiranih investicija; Pored toga, uzeti u obzir direktne i indirektne koristi od održivog iskorišćenja resursa nacionalnog parka;
- Dati predlog mjera i podsticaja (fiskalnih, institucionalnih, izmjena propisa i dr) na državnom i lokalnog nivou radi ubrzanja realizacije Plana;
- Faze realizacije moraju biti jasno definisane, ekonomski opravdane, sa alociranim (faznim) troškovima. Faznost u realizaciji i dinamika moraju biti definisane u skladu sa utvrđenim prioritetima, potrebom izgradnje određenih objekata infrastrukture, ali i realnim mogućnostima obezbjeđivanja potrebnih finansijskih sredstava;
- Prikazati benefite Opštine i države; Ovaj dio treba da sadrži obuhvatnu analizu i rekapitulaciju planiranog rješenja, sa društveno-ekonomskog, demografskog, socijalnog, ekološkog i drugih aspekata.

X OBAVEZE OBRADJIVAČA

PPPN, po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu. Digitalni oblik – za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS formatu.

Obrađivač PPPN-a će nadležnom organu, koji je nosilac pripremnih poslova, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu, sljedeće faze:

- Radni projekat,
- Analiza postojećeg stanja (analitičko-dokumentaciona osnova i stanje na terenu);
- Izrada više scenarija i odabir najpovoljnijeg u saradnji sa ključnim zainteresovanim stranama
- Prednacrt,
- Nacrt i
- Predlog plana.

Obrađivač će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt PPPN-a ministarstvu nadležnom za planiranje i uređenje prostora, koji je nosilac pripremnih poslova, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura utvrđivanja Nacrta PPPN-a.

Obradivač je dužan da u Predlog PPPN-a, a nakon sprovedenog postupka javne rasprave i stručne ocjene, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog PPPN-a Obradivač će dostaviti ministarstvu nadležnom za planiranje i uređenje prostora, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, Obradivač će resomom ministarstvu predati konačnu verziju plana na cmogorskom jeziku i engleskom jeziku u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom.

Model participativnog pristupa javnosti

Participativni pristup će biti od fundamentalne važnosti kod pripreme planova, uz usvajanje principa „bottom-up“ planiranja komunikacije, gdje je osnovni cilj kreiranje dijaloga između građana na temu kako prostor treba da se planira i koristi. Ovakav pristup podrazumijeva dobijanje različitih mišljenja raznih pripadnika javnosti, odnosno, različitih kategorija korisnika prostora i različitih socijalnih grupacija (žena, starijih, lica sa specijalnim potrebama, mladih, manjinskih naroda). Naglašena je važnost uključivanja javnosti u svim fazama izrade Plana, još od najranije Faze - Pripremnih poslova, pa sve do njegovog usvajanja.

Model participativnog pristupa javnosti se zasniva najviše na direktnom kontaktu, odnosno, mreži „neformalnih“ tematskih sastanaka sa građanima i fokusnim grupama uz učešće velikog broja ljudi. Pored toga vodi se i široka poludirigovana anketa pripremljena od strane Obradivača plana u čijem sprovođenju značajno učestvuju i članovi Foruma i Radnih grupa.

Kao prvi korak formiran je Forum građana, u čiji sastav su ušli predstavnici različitih tipova korisnika prostora i različitih socijalnih grupa, kao tijelo koje treba da obezbijedi i osigura učešće javnosti kroz različite modele i metode. Zadatak foruma je da:

- Učestvuje u izradi i verifikuje Plan i Strategiju učešća javnosti;
- Izvrši mapiranje svih oblasti značajnih za izradu PPPN i na osnovu toga utvrdi prioritete;
- Formira Radne grupe i učestvuje u njihovom radu;
- Koordinira rad Radnih grupa u animiranju javnosti i pruža savjetodavne usluge;
- Obezbiđjuje i osigurava učešće javnosti;
- Blagovremeno i često obavještava javnost o sprovođenju aktivnosti za učešće javnosti (radionice, ankete ...);
- Obezbiđjuje što veću zastupljenost žena, socijalnih i etničkih grupa u Radnim grupama.

Nakon formiranja Foruma, u pristupiće se uspostavljanju Radnih grupa.

Zadatak Radnih grupa će biti da:

- uspostavljaju kontakt sa akterima Planskog procesa,
- informišu, edukuju...,
- iniciraju radionice, saradjuju sa opštinom u organizaciji radionica,
- organizuju “radionice” samoinicijativno ili sa NVO i drugim organizacijama,
- organizuju učešće javnosti kroz inovativne načine (Otvorene kuće, vizuelna istraživanja...),
- prikupljaju i predstavljaju vidjenja lokalnog stanovništva – grupišu i filtriraju prikupljene predloge, sugestije i slično,
- komentarišu i daju sugestije na predložena Anketna pitanja.